

BBC Vi&t Ng& gi&i thi&u cùng quý v& trích d&ch bài nói chuy&n c&a lãnh t& đ&i l&p Mi&n Đ&n cho ch&ng tr&nh Reith Lectures c&a đài BBC dành cho các nh&n v&t có ti&ng trên th& gi&i, m&i năm m&t l&n trên BBC, và năm nay dành cho bà San Suu Kyi, v&i ch& đ& "Securing Freedom" - Tìm ki&m t& do.

Đ&c s& LHQ, Vijay Nambiar, và bà San Suu Kyi

Nói chuy&n v&i các b&n lúc này, qua BBC, có ý nghĩa đ&c bi&t đ&i v&i tôi. Nó có nghĩa, m&t l&n n&a, tôi chính th&c là m&t ng& i t& do. Khi tôi chính th&c không có t& do - đó là khi tôi b& qu&n thúc t&i gia - thì BBC đã trò chuy&n cùng tôi. Tôi l&ng nghe. Nh&ng l&ng nghe cũng đem l&i cho tôi m&t d&ng t& do: t& do đ&c v&n t&i nh&ng suy nghĩ c&a ng& i khác.

T&t nhiên nó không gi&ng nh& nh&ng trao đ&i cá nh&n, nh&ng đó cũng là m&t hình ti&p xúc v&i con ng& i. T& do đ&c ti&p c&n v&i ng& i khác, nh&ng ng& i b&n mong mu&n đ&c chia s& suy nghĩ, hy v&ng, ti&ng c&i c&a mình và đôi khi c& s& gi&n d& và ph&n n&, đó là m&t quy&n đáng ra không bao gi& đ&c xâm ph&m.

Ý nghĩa c&a T& do

M&c dù tôi không th& tr&c ti&p có m&t cùng các b&n hôm nay, tôi r&t bi&t t&n v& vi&c đã có đ&c c& h&i này đ& th&c hành quy&n ti&p c&n gi&a con ng& i b&ng vi&c chia s& v&i các b&n nh&ng suy nghĩ c&a tôi li&u T& do có ý nghĩa nh& th& nào đ&i v&i tôi và v&i nh&ng ng& i khác trên kh&p th& gi&i, nh&ng ng& i v&n còn đang trong tình tr&ng đáng bu&n mà tôi g&i là không có t& do.

Cu&n t& thu&t đ&u tiên tôi t&ng đ&c là cu&n Seven Years Solitary - B&y năm bi&t giam c&a m&t ph&n Hungarry, ng& i t&ng là n&n nh&n trong th&i gian có các cu&c thanh tr&ng c&a Đ&ng c&ng s&n vào đ&u nh&ng năm 1950.

M&i 13 tu&i, t&i c& n t& ng m& nh tr& c tinh th& n quy&t tâm và s& khéo léo đã giúp ng&&i ph& n& thân cô th& cô &y c& th& duy trì đ&u óc minh m&n và gi& v&ng tinh th& n qua năm tháng, khi mà nh&ng ti&p xúc duy nh&t c&a bà v&i con ng&&i chính là các cu&c g&p hàng ngày v&i nh&ng ng&&i r&p tâm b& gây ý chí c&a bà.

M&i giao ti&p gi&a con ng&&i v&i con ng&&i chính là m&t trong nh&ng nhu c&u căn b&n nh&t mà nh&ng ng&&i quy&t chí đ&n thân và b&n gan ti&p t&c trên con đ&ng b&t đ&ng chính ki&n s& ph&i chu&n b& tinh th& n s&ng không có nó.

Trên th&c t&, cu&c s&ng thi&u ti&p xúc v&i ng&&i khác chi&m m&t ph&n r&t l&n trong cu&c s&ng c&a nh&ng ng&&i b&t đ&ng chính ki&n.

Ph&m ch&t chính tr& gia

Nh&ng ng&&i ch& tâm ch&n cu&c hành trình cô đ&c, b& t&&c đi nh&ng ti&p xúc v&i đ&ng lo&i nh& th& là nh&ng ai v&y?

Max Weber xác đ&nh ba ph&m ch&t có t&m quan tr&ng quy&t đ&nh c&a các chính tr& gia, đó là lòng đam mê, tinh th& n trách nhi&m và c&m quan v& s& cân đ&i.

Đ&u tiên là lòng đam mê. Ông đi&n gi&i nó là ni&m say mê h&t lòng vì s& nghi&p. Ni&m say mê đó là đi&u t&i quan tr&ng v&i nh&ng ng&&i tham gia vào đ&ng chính tr& nguy hi&m nh&t: b&t đ&ng chính ki&n.

M&t ni&m say mê nh& th& ph&i là đi&u c&t lõi trong tâm kh&m c&a chính t&t c& nh&ng ng&&i đi t&i quy&t đ&nh, âm th&m hay công khai, ch&n s&ng trong m&t th& gi&i cách bi&t v&i nh&ng ng&&i còn l&i trong xã h&i.

Đã có Tin do

Tác Giả: BBC Viãt Ngã

Chúa Nhật, 03 Tháng 7 Năm 2011 05:19

Thã giãi cãa nhãng ngãi bãt đãng là vùng đãt đãy bãt trãc vãn hành theo các nguyên tãc và luật lệ riêng bãt thành văn cãa nó.

Không có nhãng tãm biãn chã đãng cho thã giãi bên ngoài chã cho thãy các cã dân kã lệ cãa chãn này.

Bãt cã ngày nào trong tuãn hãy tãi trã sã cãa Liên đoàn Dân tãc vì Dân chã Miãn Đãn (NLD), mãt nãi thãt khiêm tãn tãi mãc có cãm tãng nhã xóm nhà lá nghèo nàn dành cho ngãi lao đãng cãn mãn.

Ngãi ta không ít lãn gãi nãi đây là "chuãng bò" NLD. Vì nhãn xét đó thãng đi kèm vãi nã cãi đãy thông cãm và thán phãc nên chúng tôi không vì thã mà phãt lòng.

Xét cho cùng thì chãng phãi mãt trong nhãng phong trào có ãnh hãng lớn nhãt trên thã giãi đã tãng bãt đãu tã mãt máng cã đó sao?

...

Đãng Lãc

Trã lãi vãi đãnh nghĩa cãa Vaclav Havel vã công viãc căn bãn cãa nhãng ngãi bãt đãng chính kiãn, chúng ta toàn tâm toàn ý cho viãc bão vã quyãn cá nhân đãc có cuãc sãng tã do và trung thãc. Nói cách khác niãm say mê hay nhiãt huyãt cãa chúng tôi là tã do.

Nhiãt huyãt đãch giãi là nãi đau khã và tôi hài lòng rãng trong bãi cãnh chính trã cũng nhã tôn giáo, nó ám chã viãc chãn sã phãi chãu đãng đau khã: mãt quyãt đãnh có chã ý.

Nó không phãi là mãt quyãt đãnh đãc lãa chãn bãt phát - chúng ta không ai muãn đau khã,

chúng ta không phải là những người thích khä hänh. Nó là vì những giá trị cao quý hơn mà chúng ta là chủ nhân là mục tiêu cho niềm say mê/nhiät huyết của mình mà chúng ta có thể, đôi khi bất chấp cả bản thân mình, chủ nhân đón nhận khổ đau, chịu đựng.

Vào tháng Năm năm 2003, một đoàn xe chở các thành viên của NLD và những người ủng hộ đi cùng với tôi trên một chuyến đi về đến tỉnh Dabayin, một thị trấn nhỏ tại miền bắc Miền Đßng. Đoàn xe đã bị một nhóm người không rõ danh tính tấn công và người ta cho rằng những người này hoạt động theo lệnh của giới quân nhân (Junta).

Cho tới tận ngày nay, không ai nghe nói gì về số phận của những người đã thất bại và tän công đó, những chúng tôi, những nhân dân, đã bị quän thúc tới gia. Tôi bị đưa tới một nhà tù nơi tôi nghe về những người mất trí và bị giam riêng, những tôi phải công nhận là đã có cảnh giới khá tốt trong một căn nhà nhỏ xây riêng tách rời khỏi khu giam giữ các tù nhân khác.

Một buổi sáng, trong khi tiếp bài học đức tin hàng ngày của mình - đức giáo sư có thể nói rằng có thể đức mà theo tôi, là một trong những niềm vui đầu tiên của một tù nhân chính trị - tôi bắt gặp thấy mình tự nghĩ: đây không phải là mình.

Tôi đã không thể tiếp tục một cách bình tĩnh như thế này được. Tôi có lẽ đã nằm co ro trên giường lo lắng hàng loạt số về số phận của những người đã có một tỉnh Dabayin với tôi. Bao nhiêu người đã bị đánh đập? Bao nhiêu người đã bị lôi đi mà tôi không biết là đi đâu? Bao nhiêu người đã chết? Và những gì đã xảy ra với những người còn lại trong đảng NLD?

Tôi có lẽ đã nằm bäp vì lo lắng và vì tình trạng bất an. Đây chính xác là tôi, tiếp tục đức một cách có ý thức như một nhà thơ thao túng niềm tin.

Khi đó tôi không đã nhận ngay tới những vấn đề của Akhmatova: "Không, đó không phải là tôi. Đó là một người nào khác đang chịu đau khổ. Tôi không bao giờ có thể được đưa đến với điểu đó và với tất cả những gì đã xảy ra." Cho mãi rất lâu sau này, khi đã trở về nhà những vấn đề quän thúc tới gia, những vấn đề này mới đến với tôi.

Khi nhãi, tôi cåm thåy måi dåy månh må, gån nhå måt såc månh thå xác, đã kåt nåi chúng tôi nhång ngåi chå còn biåt đåa vào nguån nåi låc cåa chính mình khi chúng tôi cån tåi såc månh và såc chåu đång nhåt.

Không ranh giåi thåi gian và không gian

Thå ca là måt cåu nåi tuyåt våi nhåt, không ranh giåi vå không gian và thåi gian. Uinton, ngåi i khoåc áo tù chính trå màu xanh, đã đån våi Invictus cåa Henley đå giå vång tinh thån qua nhång cuåc tra khåo mà ông phåi chåu đång.

Bài thå này đã tåo hång khåi cho cha tôi và nhång ngåi cũng thåi våi ông trong cuåc đåu tranh vì đåc låp, và nó đång nhå đã tåo hång khåi cho nhång ngåi chiån đåu vì tå do å nhång nåi khác và vào nhång thåi đåm khác nhau. Đåu tranh và chåu đång, thåm chí máu chåy đåu råi, tåt cå vì tå do.

Tå do, niåm say mê cåa chúng ta, là gì? Nhång ngåi båt đång chính kiån nhiåt huyåt nhåt không quá quan tâm tåi nhång triåt thuyåt đåy tính kinh viån vå tå do.

Nåu phåi giåi thích tå đó có nghĩa gì våi hå, có lå hå så nêu ra måt loåt nhång quan ngåi tå khåc sâu trong tâm khåm hå, nhå så không còn các tù nhân chính trå, hoåc så có tå do ngôn luån, tå do thông tin và tå do håi håp, hoåc chúng ta có thå chån kiåu chính quyån theo ý mình hay chå đån giån và råt ngån gån là chúng ta så có thå làm nhång gì mình muån.

Tåt cå nhång đåu đó nghe có vångây thå, có thå nói ngång thå måt cách nguy hiåm, nhång nhång tuyên bå nhå våy phån ánh cåm giác vå tå do nhå måt đåu gì đó cå thå, có thå giành đåc qua hành đång thåc tå chå không phåi chå là måt khái niåm đåc nåm båt bång các låp luån triåt håc.

....

Quy n con ng i

M t quy n căn b n c a con ng i mà tôi đánh giá cao, đó là c m giá không ph i s h i. K t khi kh i đ u phong trào dân ch t i Mi n Đ i n, chúng tôi đã ph i b ng lòng v i c m giác s h i làm suy y u con ng i bao trùm lên toàn xã h i c a chúng tôi.

Nh ng ng i t i thăm Mi n Đ i n đã nhanh chóng nh n xét r ng ng i dân Mi n Đ i n n ng h u và hi u khách. Th t đáng bu n, h cũng nói thêm r ng nhìn chung ng i dân Mi n Đ i n s bàn th o các v n đ chính tr .

Bà San Suu Kyi đ c chính ph quân nhân Mi n Đ i n cho con trai l n đ u tiên sau nhi u năm tr i

S h i là k thù s m t mà chúng tôi đã ph i v t qua khi b t đ u cu c đ u tranh vì t do và th ng th ng đây là đ i u duy nh t còn l i cho t i cu i cùng.

Nh ng c m giác không s h i không nh t thi t ph i là tuy t đ i. Nó ch c n đ đ cho phép chúng tôi có th ti p t c, và ti p t c b t ch p n i s h i s c n có s can đ m phi th ng.

"Không, tôi không s . Sau m t năm hít th nh ng đêm tù đ y, tôi s l n tr n trong n i bu n có tên g i là s tr n ch y. Đ i u đó không đúng. Em yêu i, tôi s , nh ng em hãy làm nh đã không nh n th y đ i u đó."

Lòng can đ m n ch a trong nh ng v n th c a Ratushinskaya là món ăn hàng ngày c a nh ng ng i b t đ ng chính ki .

H làm nh không bi t s h i khi h làm công vi c c a mình và làm nh không nhìn th y nh ng đ ng chí c a mình cũng đang làm ra nh v y.

Đây không phải là chuyện đở o đở c gì. Đây là sự can đở m đang đở c tái sinh môt cách có ý thức từng ngày, từng giây từng phút. Đó là cách thức cuộc đở u tranh vì tự do đang đở c thức thi cho tôi khi chúng ta có quyền không phải khi p sự trở c nôi sự hãi đem lại do sự tàn bạo và bất công.

Achmatova và Ratushinskaya là người Nga. Henley là người Anh. Nhưng cuộc tranh đở u đở sự ng còn dù bị áp bức cũng như niềm say mê muốn tự đở nh đở t cuộc đở i và làm cho tâm hồn mình chính là đở m tự ng đở ng cở a môt sự c thức.

Nhưng bị n đở ng tôi Trung Đông đã đở a chúng ta trở lại với nguy n và ng chung cở a nhân loại muốn đở c tự do.

Người dân Miền Đở n đã rở t hào hùng trở c như ng sự kiện này, cũng như người dân ở các nơi khác trên thế giới.

Chúng tôi đở c biết quan tâm tới như ng sự kiện này vì có như ng đở m tự ng đở ng đáng kể giữa cuộc cách mạng tháng 12 năm 2010 tại Tunisia và cuộc nổi dậy cở a chúng tôi hồi năm 1988.

Cả hai đở u khi đở u với như ng gì mà vào thời đở m đó đở ng như là như ng sự việc rở t như bé, không quan trọng.

Một người bán hoa quả tôi một thời trở n Tunisia, một người không ai biết đở n trên thế giới, đã đem lại một minh chứng không thể quên đở c về tầm quan trọng cở a các quyền con người cần biết như t.

Một người đàn ông bình dỏ đã khiến cả thế giới thấy quy n con người đở c có nhân phẩm với ông còn quý giá hơn mạng sống cở a chính ông. Và đở u đó đã khiến sự cở môt cuộc cách mạng.

Cuộc tranh đấu để sống còn dù bị áp bức cũng như niềm say mê mưu tìm để nhào lộn cuộc đời và làm cho tâm hồn mình chính là điểm mà người đồng cảm mà tôi sẽ kể.

Tôi Miến Điện, một cuộc cãi vã trong một quán trà tại Rangoon giữa sinh viên địa phương và người dân địa phương đã có một kết quả rất khác biệt theo cách thức mà phía sinh viên cho là bất công.

Số việc đã dẫn tôi đến các cuộc biểu tình mà kết quả là cái chết của một sinh viên, Po-Maw. Nó là lý do khiến tôi ra các cuộc biểu tình trên toàn quốc chống lại chế độ độc tài của Đảng Cộng hòa Xã hội Chủ nghĩa Miến Điện.

Một người bạn đã từng nói với tôi rằng khi tôi chú ý đến bất cứ vấn đề nào đã trở thành một điểm không thể chấp nhận được vì chú ý vì khi chú ý thì nhìn thấy mình trong gương.

Việc nhận ra rằng gánh nặng mà nó đang mang là quá sức và không thể chấp nhận được, và trên thực tế việc nó gây ra, chính là sự thật không thể chấp nhận được rằng gánh nặng đàn áp như vậy này.

...

Cách mạng

Lưu chúng tôi có ghen tị với người dân Tunisia và người dân Ai Cập hay không? Có chứ, chúng tôi thực sự ghen tị với sự chuyển đổi nhanh chóng và hòa bình của họ.

Nhưng hồn của sự ghen tị là cảm giác đoàn kết và quy tắc tâm thức phức tạp vì sự nghiệp của chúng tôi, sự nghiệp của mọi người phụ nữ và nam giới như người bạn tôi coi trọng giá trị nhân phẩm và tự do của con người.

Trong công cu c tìm ki m t do c a chúng tôi, chúng tôi h c cách h ng t do. Chúng tôi ph i th c hành quy n t do c a mình, ni m tin vào t do c a chúng tôi.

Đó chính là i trong cu n "S ng chân th c" (1988) c a Vaclav Havel.

Chúng tôi t nguy n làm các công vi c hàng ngày c a mình, b t ch p nh ng hi m nguy v n g n li n v i nh ng ng i c g ng đ c s ng nh nh ng ng i t do trong m t qu c gia không có t do.

Chúng tôi th c thi quy n t do l a ch n b ng cách ch n làm nh ng gì chúng tôi cho là đúng, th m chí n u l a ch n đó khi n b m t đi các quy n t do khác, vì chúng tôi tin r ng t do đem l i thêm t do.

B t đ ng chính ki n là m t thiên h ng, m t ngh nghi p mà theo quan đi m c a Max Weber nói v chính tr cũng là m t thiên h ng, m t ngh nghi p.

Chúng tôi tham gia các ho t đ ng b t đ ng chính ki n vì t do và chúng tôi luôn s n sàng v t khó, và s còn ti p t c c g ng v i nhi t huy t, v i tinh th n trách nhi m và v i c m quan v s cân đ i và m c đ nh m đ t t i nh ng gì mà v i m t s ng i d ng nh là không th có đ c.

Chúng tôi đ u tranh m t cách sáng su t đ bi n gi c m đ c t do c a mình tr thành hi n th c...